

VOORSTEL AAN HET COLLEGE VAN DE GEMEENTE ROERMOND

Onderwerp: Water- en rioleringsplan

Zaaknummer: 80522-2024

Datum: 28 augustus 2024

Inleiding

Het Water- en rioleringsplan (Wrp) is de opvolger van het huidige gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Het is een facultatief plan onder de Omgevingswet en is een thematische uitwerking van de omgevingsvisie. In het plan zijn de volgende zaken vastgelegd:

- een beschrijving van het beleid rondom stedelijk waterbeheer;
- de invulling van de gemeentelijke watertaken;
- een uitvoerings- en onderzoeksprogramma;
- de financiële vertaling van het plan en de onderbouwing voor de rioolheffing.

Actuele ontwikkelingen die een rol spelen in voorliggend Wrp zijn:

- klimaatadaptatie (wateroverlast, verdroging en hittestress);
- duurzame omgang met hemelwater;
- de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW);
- de beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerd personeel;
- schaarse ruimte boven- en ondergronds (meervoudig gebruik);
- de invoering van de Omgevingswet;
- een recent onderzoek naar wateroverlast knelpunten en riool overstorten in onze gemeente.

De commissie Ruimte heeft afgelopen mei positief gereageerd op de door het college voorgestelde richtinggevende ambitiekeuzes voor de uitwerking van het Wrp. Deze keuzes vormden de leidraad bij het opstellen van voorliggend plan.

Voorstel

Aan het college wordt voorgesteld:

1. Aan de raad voor te stellen het Water- en rioleringsplan Roermond vast te stellen overeenkomstig bijgevoegd concept raadsvoorstel en concept raadsbesluit.
2. De toelichting op de middelen mee te nemen in het begrotingsvoorstel 2025.

Argumenten

1.1 Met het in het Wrp voorgestelde beleid en bijbehorende maatregelenprogramma beperken we de gevolgen van klimaatverandering op een doelmatige wijze.

Het regent steeds vaker en harder. Daardoor kunnen straten, kelders en panden onderlopen. Om schade te voorkomen werken we aan een klimaatbestendige gemeente. In het Wrp is uitgediept in welke gevallen een situatie beschouwd wordt als wateroverlast en in welke gevallen dit gezien wordt als hinder.

Uit modelsimulaties komen diverse locaties naar voren die gevoelig zijn voor water op straat en mogelijk wateroverlast. In het voorgestelde beleid proberen we water op straat zoveel mogelijk te

voorkomen, wetende dat dit niet in alle gevallen mogelijk is. We beschouwen water op straat in de meeste gevallen als hinder. Dit is onder andere afhankelijk van de frequentie, de verkeerveiligheid en achterblijvende vervuiling uit het rioolwater. Water dat in panden treedt of schade tot gevolg heeft beschouwen we als overlast. We nemen hiertegen alleen maatregelen op locaties waarop in de praktijk daadwerkelijk overlast bekend is uit meldingen van inwoners of bedrijven of ervaringen van piketmedewerkers van de buitendienst. We treffen bovendien alleen rioolmaatregelen als deze redelijkerwijs haalbaar zijn en tot een significante verbetering leiden. Enkele locaties die vanuit modelberekeningen gevoelig blijken voor wateroverlast, zijn vanuit de praktijk niet als dusdanig bekend. Hier is veelal 'slechts' sprake van water op straat. Op veel van deze locaties zijn na extreme piekbuien in 2016 al verbetermaatregelen getroffen. In het plan worden op het merendeel van deze locaties, met uitzondering van Roerstreek Noord, geen nieuwe rioolmaatregelen geprogrammeerd. Wel wordt er een nader onderzoek uitgevoerd naar de resterende gevoeligheid voor wateroverlast.

Voor een aantal locaties zijn rioolmaatregelen onvoldoende effectief of zo kostbaar dat ze niet meer doelmatig zijn. Met proportionele maatregelen aan het rioolsysteem kan het risico op wateroverlast slechts beperkt verlaagd worden. In het voorgestelde scenario is voor deze locaties daarom budget gereserveerd als bijdrage voor bouwkundige aanpassingen aan panden en maatregelen ter verhoging van de zelfredzaamheid. Met deze aanpassingen kan voorkomen worden dat water naar binnen stroomt. Voorbeelden hiervan zijn verhoogde dorpels, vloedschotten bij deuren, het omhoog brengen van ventilatieroosters en het opsmetsen van de kelder koekoek. De betreffende locaties zijn de Dionysiusstraat, Maasnielderweg en Wilhelminalaan in Roermond, Maalbroek in Asenray en de Maastrichterweg in Herten.

1.2 Met het plan pakken we in de komende planperiode de meest urgente riool overstort knelpunten aan, waarmee we bijdragen aan de KRW-doelstellingen.

In de gemeente Roermond liggen diverse riool overstorten. Op deze locaties stort rioolwater bij hevige neerslag over op waterlopen. Dit is belangrijk om wateroverlast te voorkomen, maar het heeft een negatieve impact op de waterlopen. Deze impact is eind 2023 door middel van een ecologische toetsing inzichtelijk gemaakt. In de toetsing is aan de hand van veldonderzoek het effect van lozingen uit de riool overstorten op de fauna in de waterlopen bepaald. 14 van de 38 riool overstorten zijn als ecologisch niet acceptabel beoordeeld. Volgens de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) moeten deze riool overstorten aangepakt worden. De KRW is Europese wetgeving die het realiseren en behouden van chemisch schoon en ecologisch gezond oppervlaktewater en grondwater tot doelstelling heeft. Bij 5 van de niet acceptabele riool overstorten is er volgens de ecologische toets een hoge urgentie om maatregelen te treffen. Het aantal keren dat deze riool overstorten in werking treden en de hoeveelheid vuil water dat geloosd wordt is te hoog. In het voorgestelde plan worden deze 5 riool overstorten in de komende 5 jaar verbeterd. De overstorten met een lagere urgentie voor maatregelen worden in de komende 5 jaar gemonitord via een meetsysteem.

1.3 Met het plan zetten we verdere stappen in het afkoppelen van hemelwater van de riolering.

Duurzaamheid is een kernwaarde van de gemeente Roermond. Het is niet nodig dat schoon hemelwater in het riool vermengd wordt met vuil water en vervolgens getransporteerd wordt naar de rioolwaterzuivering of overstort op waterlopen. Door het water af te koppelen van het riool, lokaal vast te houden en te infiltreren in de bodem dragen we bovendien bij aan het bestrijden van droogte en wateroverlast. Bij afkoppelen wordt de hemelwaterafvoer ontvlochten van de vuilwaterafvoer. Eind 2023 heeft de gemeente Roermond een verordening vastgesteld voor de afvoer van grond- en hemelwater. In deze verordening zijn regels opgenomen om hemelwater bij nieuwbouw niet langer af te voeren, maar het daar te houden waar het valt. De verordening vormt de belangrijkste basis voor het waterneutraal handelen binnen de gemeente Roermond bij nieuwe ontwikkelingen. De verordening is echter niet van toepassing op renovaties van wegen en andere verhardingen in bestaand bebouwd gebied. Omdat in bestaand bebouwd gebied ook een grote

opgave ligt voor de verbetering van de hemelwaterafvoer, zijn deze in voorliggend plan nader uitgewerkt.

In het voorgestelde beleid koppelen we hemelwater af bij rioolvervanging. Ook als het openbaar gebied in wijken gerenoveerd wordt grijpen we dit moment aan om, daar waar dat doelmatig mogelijk is, hemelwater af te koppelen. Als het bestaande riool nog goed is doen we dat zo veel mogelijk bovengronds. Dit doen we in zogenaamde wadi's die gerealiseerd worden door het verlaagd aanleggen van groene zones waarin water kan infiltreren in de ondergrond. Dit brengt ook kansen met zich mee voor de biodiversiteit.

In straten die door de gemeente afgekoppeld worden kan de voorzijde van panden vaak eenvoudig meegenomen worden. In de onlangs vastgestelde verordening voor de afvoer van hemel- en grondwater is hier geen verplichting voor opgenomen. In plaats daarvan is gekozen om het afkoppelen van daken bij gemeentelijke rioolprojecten te stimuleren en te faciliteren. In het voorliggende plan is dat meegenomen.

1.4 Met het plan beperken we de gevolgen van klimaatverandering en de impact van riool overstorten in een financieel en personeel behapbaar tempo.

Door een goede balans tussen ambities, taken, voorzieningen, dienstverlening en lasten hebben we een relatief lage rioolheffing in de gemeente Roermond. Van alle gemeenten in Midden-Limburg heeft Roermond momenteel de laagste rioolheffing.

Overzicht van de rioolheffing in Midden-Limburg in 2024:

Nederweert	€ 305
Leudal	€ 283
Echt-Susteren	€ 288
Maasgouw	€ 280
Roerdalen	€ 220
Weert	€ 220
<i>Roermond</i>	<i>€ 197</i>

Door alleen maatregelen te treffen op locaties waarop wateroverlast vanuit de praktijk bekend is doen we geen onnodige investeringen. Daarnaast koppelen we hemelwater alleen af als dat op doelmatige wijze gecombineerd kan worden met andere maatregelen. We verspreiden afkoppelinvesteringen over 40 tot 50 jaar. Als we in een hoger tempo zouden afkoppelen, bijvoorbeeld door de afkoppel investeringen te spreiden over ongeveer 25 jaar, dan zou dit leiden tot een zeer grote stijging van de rioolheffing. Bovendien moet daarvoor nog meer extra personele capaciteit aangetrokken worden. Dat lijkt niet realistisch gezien de beperkte beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerd personeel op de arbeidsmarkt.

1.5 In het Wrp koppelen we hemelwaterbeleid aan andere beleidsopgaven zoals klimaatadaptatie, biodiversiteit en welzijn en gezondheid.

Met het oog op toename van extreme neerslag (vaker en intensiever) richten we de buitenruimte in op een wijze dat het hemelwater daarnaar toestroomt, waar het de minste schade of overlast veroorzaakt. Daar waar mogelijk maken we gebruik van de bovengrondse infrastructuur (weginrichting en groenvoorzieningen) om overvloedig hemelwater af te voeren en te 'parkeren' op plaatsen waar het geen schade oplevert. Concreet moet hierbij gedacht worden aan het waar nodig aanpassen van wegprofielen om bovengrondse waterafvoer te 'sturen'.

Bij afkoppeloplossingen kiezen we daar waar mogelijk voor natuurlijke maatregelen in combinatie met groene inrichting. Dit heeft een positief effect op het verblijfsklimaat met het oog op hittestress en biodiversiteit. Een voorbeeld van natuurlijke maatregelen zijn zogenaamde wadi's die gerealiseerd worden door het verlaagd aanleggen van groene zones waarin water kan

infiltreren in de ondergrond. Door wadi's op de juiste wijze in te richten en te beheren leveren ze een goede bijdrage aan het herstel van biodiversiteit.

In bebouwd gebied kan met een wadi een aantrekkelijke groene ruimte gecreëerd worden die bijdraagt aan het welzijn van de bewoners en de uitstraling van de omgeving. Door slimme combinaties is meervoudig ruimtegebruik mogelijk ter plaatse van wadi's. Denk aan combinaties met spelen (stapstenen), bewegen (paden) en ontmoeten (zitelementen).

2.1 Het toekennen van de kosten voor het baggeren aan de rioolheffing gaat om een verschuiving van de kostendekking en niet om de wijziging van de kosten.

Baggeren is geen nieuwe kostenpost in de begroting. Op dit moment worden de kosten voor het baggeren van de vijvers en waterpartijen via een voorziening betaald. De dotatie aan deze voorziening vindt plaats uit de algemene middelen. Het toekennen van de kosten aan de rioolheffing is een verschuiving van de kostendekking binnen de begroting.

We willen de huidige dekkingswijze corrigeren omdat deze gezien de landelijke richtlijnen en tendens ongebruikelijk is. Het grootste deel van de vijvers en waterpartijen is onderdeel van het watersysteem van de Maasnielderbeek. Overtollig hemelwater uit stedelijk gebied wordt via de Maasnielderbeek-vijvers afgevoerd. Het baggeren van deze vijvers draagt bij aan het op orde houden van de waterkwaliteit en de doorstroming van de Maasnielderbeek. Volgens de landelijke richtlijnen en tendens bij andere gemeenten is het daarom gebruikelijk om de kosten hiervoor toe te rekenen aan de rioolheffing. Dit geldt niet voor de baggerkosten van de havens, die blijven we daarom dekken uit de algemene middelen.

2.2 Met dit plan versterken we de formatie, zodat we de basis op orde krijgen en houden en we urgente uitdagingen op het gebied van water en riolering effectief kunnen aanpakken.

Om de gemeentelijke watertaken goed uit te kunnen voeren en om effectief invulling te kunnen geven aan de ambities en maatregelen uit het Wrp, is voldoende personele capaciteit nodig. De afgelopen jaren was deze capaciteit niet op orde. Dit is bijvoorbeeld zichtbaar in de tussenperiode van 3 jaar tussen het gemeentelijk rioleringsplan 2017-2021 en het voorliggende Water- en rioleringsplan 2025-2029. Als gevolg van onder-bemensing kon er niet op adequate wijze invulling gegeven worden aan een nieuw plan. Er was op bepaalde vlakken sprake van stilstand.

Inmiddels is er vanwege oplopende urgentie invulling gegeven aan dit nieuwe plan. Er is echter nog altijd sprake van onder-bemensing op het gebied van riolering en water. Dat volgt onder andere uit onderzoek naar de benodigde capaciteit dat uitgevoerd is binnen de samenwerking Waterpanel Noord in 2023 en 2024. In dit onderzoek is een analyse gemaakt van benodigde formatie aan de hand van kengetallen van het inwoneraantal, het aantal te beheren objecten (bijvoorbeeld de totale lengte van de riolering) en de omvang van geplande maatregelen en onderzoeken. De benodigde formatie en de huidige formatie zijn met elkaar vergeleken. Omdat we zowel een tekort ervaren als berekend hebben maken we in het plan ruimte om de bezetting structureel uit te breiden met 1,5 fte voor de uitvoering van de gemeentelijke watertaken. Het betreft één fte Beheerder Riolering en een halve fte Gegevens-/areaalbeheerder Riolering. Voor de uitvoering van de voorgestelde water- en rioleringsprojecten is het daarnaast van belang dat ook het cluster Projecten Omgeving voldoende capaciteit heeft. Dit wordt inzichtelijk gemaakt aan de hand van de volledige projectenportefeuille van Projecten Omgeving na vaststelling van dit plan.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Onderzoek naar enkele mogelijk gevoelige locaties voor wateroverlast kan leiden tot aanvullend benodigde maatregelen.

Uit het recent uitgevoerde onderzoek naar wateroverlast knelpunten in onze gemeente komen een aantal locaties naar voren waarop nader onderzoek geadviseerd wordt. Vanuit de uitgevoerde modelstudie wordt op deze locaties wateroverlast (water in panden) verwacht. Op deze locaties zijn vanuit de praktijk echter 'slechts' meldingen van hinder (water op straat)

bekend. De kosten van effectieve maatregelen zijn op deze locaties veelal relatief hoog. In het plan wordt daarom voorgesteld om een nader onderzoek uit te voeren naar de noodzaak van maatregelen op deze locaties. In het nader onderzoek zijn ervaringen uit de praktijk leidend. Dit onderzoek leidt mogelijk tot aanvullend benodigde maatregelen. De locaties betreffen de Dorpstraat in Asenray, de Pastoor Adamstraat en Antillenstraat in Roermond en de Pastoor van Cuykstraat en Leenakker in Swalmen.

1.2 Indien buien door klimaatverandering in snel tempo heviger worden leiden deze mogelijk tot wateroverlast op locaties die tot nu toe niet bekend zijn uit de praktijk.

Het KNMI publiceerde in oktober 2023 vier geactualiseerde scenario's voor de verandering van het klimaat in Nederland. In alle scenario's wordt een toename van droogte, nattere winters en een toename van extreme zomerbuien verwacht. Alleen de grootte van de verandering verschilt per scenario. In het onlangs uitgevoerde onderzoek naar wateroverlast is daarom gebruik gemaakt van de meest recente statistieken van het KNMI. Er is gemodelleerd met hevigere buien dan tot voor kort gebruikelijk was. Door onzekere verwachtingen bestaat het risico op aanvullend benodigde toekomstige investeringen tegen wateroverlast. In het Wrp zijn geen maatregelen opgenomen voor overlast knelpunten die uit de modelsimulaties naar voren komen maar (nog) niet herkend worden in de praktijk. Aan de ene kant kan de kans op wateroverlast door klimaatverandering toenemen, daartegenover zal deze kans door het afkoppelen van hemelwater ook weer afnemen.

1.3 Het is niet bij alle projecten in bestaand bebouwd gebied doelmatig om hemelwater af te koppelen van de riolering.

Het is gebruikelijk om afkoppelmaatregelen te combineren met andere infrastructurele projecten. Maar anders dan bij nieuwe ontwikkelingen is het bij het onderhoud of de renovatie van verharding niet altijd eenvoudig om "werk met werk" te maken. Voor het aanleggen van waterberging moet veel dieper worden gegraven dan gebruikelijk is bij het onderhoud of de renovatie van een weg. Het is daarom van belang om vast te leggen in welke gevallen we bestaande verhardingen wel of niet van de riolering afkoppelen. Voorgesteld wordt om bij een vervanging van het riool altijd het hemelwater af te koppelen. Ook als het openbaar gebied in wijken gerenoveerd wordt grijpen we dit moment aan om, daar waar dat doelmatig mogelijk is, hemelwater af te koppelen. Als het bestaande riool nog goed is doen we dat zo veel mogelijk bovengronds. Daar is echter niet in alle gevallen voldoende ruimte voor beschikbaar. We verwachten dat het afkoppelen van hemelwater in wijken zonder grootschalige rioolvervanging in 25 tot 50% van de gevallen redelijkerwijs haalbaar en betaalbaar is.

1.4 Naast de 5 urgente knelpunten zijn er nog 9 minder urgente, maar eveneens niet acceptabele overstort knelpunten.

Naast de 5 meest urgente riool overstort knelpunten die in het plan de komende 5 jaar aangepakt worden zijn er nog 9 overstort knelpunten. Deze zijn weliswaar minder urgent maar ecologisch ook niet acceptabel. Door het afkoppelen van hemelwater neemt de negatieve impact van de minder urgente overstorten op termijn ook af. Het op korte termijn aanpakken van ook de minder urgente knelpunten zou tot een nog grotere stijging van de rioolheffing leiden. Door wel aan de slag te gaan met het monitoren van deze riool overstorten kan een eventuele restopgave op termijn beter bepaald worden. Op deze manier kunnen investeringen worden geoptimaliseerd.

1.5 Met de voorgestelde planning voor de aanpak van de riool overstorten komen de doelstellingen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) in het gedrang.

Het beoogde jaar voor het behalen van de Europese KRW-doelen is 2027. De verwachting is echter dat veel landen, waaronder Nederland, dit niet gaan halen. Het aanpakken van alle urgente overstortknelpunten binnen 3 jaar (2027) is niet realistisch. Voor de realisatie moet tijd

gereserveerd worden voor procedures zoals participatie, onderzoeken en besluitvorming. Bij grotere investeringen wordt rekening gehouden met zo'n 2 jaar aan voorbereidingstijd. Bovendien ligt de doorlooptijd vanwege benodigde grondaankopen voor waterberging niet volledig binnen de invloedssfeer van de gemeente. In het Wrp wordt voorgesteld om in de komende 5 jaar alleen de meest urgente riool overstorten te programmeren. De te nemen maatregelen bij deze overstorten dragen het meest bij aan de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water.

2.1 De toerekening van de baggerkosten van vijvers en waterpartijen aan de rioolheffing leidt tot een stijging van deze heffing.

De toerekening aan de rioolheffing draagt bij aan de stijging van deze heffing met een aandeel van ongeveer 7 euro per belastbaar perceel. De kosten voor het baggeren zijn echter niet nieuw en blijven ongewijzigd. Het gaat om een verschuiving van de kostendekking. Deze stijging als gevolg van het toekennen van baggerkosten wordt geleidelijk doorgevoerd.

2.2 Het uitbreiden van de formatieplekken biedt geen zekerheid dat we voldoende gekwalificeerd personeel kunnen werven om de bezetting op sterkte te krijgen.

Hoewel het uitbreiden van de formatieplekken een noodzakelijke stap is om onze capaciteit op orde te brengen, biedt dit geen garantie dat we voldoende gekwalificeerd personeel kunnen werven om de bezetting op sterkte te krijgen. In het werkgebied van water en riolering, waar specifieke kennis en expertise vereist zijn, blijft het een uitdaging om geschikte kandidaten te vinden. Dit kan de voortgang en effectiviteit van onze projecten negatief beïnvloeden, ondanks de toegenomen formatieplekken. Daarom moeten we blijven inzetten op wervingscampagnes en aantrekkelijk werkgeverschap om ervoor te zorgen dat we de benodigde talenten aantrekken en behouden.

Historisch overzicht

De commissie Ruimte heeft op 27 mei 2024 de Ambitiekeuzes Water- en rioleringsplan behandeld (agendapunt 13A, dossiernummer 12045). De commissie reageerde positief op de volgende door het college voorgestelde richtinggevende keuzes voor de verdere uitwerking van voorliggend plan:

1. geleidelijk toewerken naar een klimaat robuuste waterketen met betrekking tot de aanpak van wateroverlast locaties, riool overstort knelpunten en het afkoppelen van hemelwater, als scenario 2 beschreven in de keuzenotitie (dossier 12045);
2. het aan de rioolheffing toerekenen van baggerkosten van vijvers en waterpartijen die onderdeel zijn van het hemelwaterstelsel.

Financiële gevolgen

Op de lange termijn streven we naar een rioolheffing die 100% kostendekkend is. De uitgangspunten van de kostendekkingsberekening zijn opgenomen in de bijlagen van het Wrp. In de berekening van de rioolheffing nemen we de kosten mee die vallen binnen de wettelijke zorgplichten van de gemeente.

Uitgaven

De totale waarde van het stedelijk watersysteem, waaronder het rioolstelsel, bedraagt ruim 460 miljoen euro (€463.350.000). De kosten voor het in standhouden van het stedelijk watersysteem zijn op te splitsen in investeringen (langjarige afschrijving) en jaarlijkse kosten (exploitatie en kapitaallasten). Er is uitgegaan van 2% rente voor de berekening van de toekomstige kapitaallasten en 2% inflatie. In onderstaande tabellen is een overzicht van alle uitgaven in de komende planperiode weergegeven.

De investeringen in 2025 zijn een stuk hoger dan de opvolgende jaren. Deze investeringen stonden nagenoeg allemaal al op de begroting.

<i>Investerings (langjarige afschrijving)</i>					
Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
Vervanging en verbetering riolering	€11.013.667	€4.504.667	€4.406.000	€3.493.333	€2.048.333
Vervanging en renovatie gemalen	€345.000	€235.000	€227.000	€262.000	€253.000
Maatregelen riool overstorten (KRW)	€150.000	€300.000	€1.894.667	€1.894.667	€1.894.667
Wateroverlastmaatregelen	€70.000	€285.000	€1.705.000	€1.734.000	€1.705.000
Totaal	€11.578.667	€5.324.667	€8.232.667	€7.384.000	€5.901.000

<i>Jaarlijkse uitgaven</i>					
Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
Exploitatie (beheer)	€4.166.044	€4.216.044	€4.216.044	€4.216.044	€4.216.044
Onderzoeksprogramma water-riool	€186.000	€143.000	€133.000	€140.500	€108.000
Kapitaallasten investeringen verleden	€1.532.356	€1.491.126	€1.453.660	€1.414.844	€1.379.299
Kapitaallasten nieuwe investeringen	-	€416.746	€596.264	€875.166	€1.127.745
Totaal	€5.884.400	€6.266.916	€6.398.969	€6.646.554	€6.831.088

We breiden de bezetting voor de taken riolering en water structureel uit met 1,5 fte ter versterking van de formatie beheer.

<i>FTE</i>	<i>Functieomschrijving</i>	<i>HR21 profiel</i>	<i>Schaal</i>
1	Beheerder Riolering	Medewerker beleidsuitvoering I	10
0,5	Gegevens-/ areaalbeheerder riolering	Medewerker systemen II	9

Voor de uitvoering is het van belang dat de afdeling Projecten Omgeving (PO) over voldoende capaciteit beschikt voor het uitvoeren van de water- en rioleringsprojecten. De afdeling PO bepaald de benodigde personele capaciteit echter vanuit haar gehele scope van werkzaamheden. Het is waarschijnlijk dat ook de bezetting van de afdeling PO uitgebreid moet worden. De kosten van de personele capaciteit voor projectleiding, voorbereiding, advies en toezicht zijn meegenomen in de investeringen. Een eventuele uitbreiding van de bezetting bij PO voor water- en rioleringsprojecten uit dit plan kan daardoor gedekt worden zonder extra consequenties voor de heffing.

Dekking

Om de kosten voor de gemeentelijke watertaken te dekken, heffen we rioolheffing op basis van de verordening rioolheffing gemeente Roermond. In 2024 wordt geheven op basis van een vast bedrag per perceel, de hoogte van de heffing is €196,80. Door een goede balans tussen ambities, taken, voorzieningen, dienstverlening en lasten hebben we een relatief lage rioolheffing. Van alle gemeenten in Midden-Limburg heeft Roermond momenteel de laagste rioolheffing, zoals inzichtelijk gemaakt bij argument 1.4. We tornen voor een lage heffing niet zondermeer aan ambities en zoeken zo veel mogelijk ruimte binnen de begroting. Zo hebben we onderzocht hoe we de egalisatievoorziening riolering kunnen inzetten om de lasten voor onze inwoners zo min mogelijk en bovendien stapsgewijs te laten stijgen. De omvang van de egalisatievoorziening riolering is momenteel €2.929.294. In het plan wordt voorgesteld om de voorziening in de periode van 2025 tot 2031 langzaam af te bouwen. De onttrekking voor de planperiode is als volgt geraamd:

2025	€ -329.000
2026	€ -517.000
2027	€ -440.000
2028	€ -491.000
2029	€ -453.000

Ook is er in een separaat onderzoek gekeken naar een nieuwe heffingssystematiek, waarin grootverbruikers van drinkwater zwaarder belast worden dan 'reguliere' verbruikers. De raad heeft hierover in november 2023 een besluit genomen. Op basis van dit besluit wordt de heffingsmaatstaf aangepast naar een combinatie van een eigenarenheffing en een gestaffelde gebruikersheffing op basis van drinkwaterverbruik. Hiermee wordt invulling gegeven aan het principe de gebruiker betaalt. In het Water- en rioleringsprogramma is een gemiddeld tarief berekend. Op basis van de vastgestelde nieuwe systematiek zou dit leiden tot de volgende tarieven voor het jaar 2025:

<i>Perceel (WOZ-waarde)</i>	<i>Aantal gebruikers</i>	<i>Hoogte eigenarenheffing</i>
Perceel > €40.000	30.921	€178,64
Perceel < €40.000	661	€89,32
<i>Gebruik (m3)</i>	<i>Aantal gebruikers</i>	<i>Hoogte gebruikersheffing</i>
1 - 400	27.017	€23,30
401 - 800	297	€56,44
801 - 2.000	161	€122,71
2.001 - 5.000	59	€296,69
5.001-10.000	16	€628,07
10.001 - 20.000	7	€1.249,41
20.001 - 30.000	2	€2.077,87
>30.000	9	€3.320,55

Met bovenstaande verdeling gaat een gemiddeld huishouden in 2025 €201,94 betalen, dit is een stijging van ca. €5,- (2,6%) ten opzichte van 2024. In onderstaande tabel is een doorkijk opgenomen van de rioolheffing voor een gemiddeld huishouden.

<i>Rioolheffing gemiddeld huishouden</i>	
2025	€201,94
2026	€208,87
2027	€215,81
2028	€222,74
2029	€229,68

Er wordt momenteel ook een onderzoek uitgevoerd naar de afschrijvingstermijnen die de gemeente Roermond hanteert. In dit onderzoek worden ook de afschrijvingstermijnen van riool- en waterobjecten beschouwd. De uitkomsten van dit onderzoek hebben mogelijk nog invloed op de kostendekkingsberekening.

Communicatie en participatie

In het traject van het opstellen van het Wrp hebben we in de participatiefase bij zoveel mogelijk partijen inbreng opgehaald. Dit hebben we gedaan bij interne afdelingen maar, veel belangrijker nog, ook bij externe partijen. We zijn het traject begonnen met gecombineerde in- en externe werksessies waaraan naast collega's van de clusters Projecten Omgeving (PO), Beheer Openbare Ruimte (BOR), Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) en Ontwikkeling Opgaven (OO) ook Waterschap Limburg, Waterschapsbedrijf Limburg en enkele buurgemeenten deelnamen. Daarnaast hebben we een separate werksessie gehouden met de woningbouwcorporaties. Ook hebben we geput uit de inbreng van partners bij een enquête die we vorig jaar in het kader van de verordening voor de afvoer van grond- en hemelwater hebben gehouden. Hieraan hebben naast de partijen die deelnamen aan voorgenoemde sessies ook bekende projectontwikkelaars en hun adviesbureaus deelgenomen. Gelijktijdig met het traject van het Wrp werkt de gemeente aan de actualisatie van haar groenvisie met bijbehorend uitvoeringsprogramma. Omdat er veel parallellen zijn tussen het Wrp en de groenvisie vindt er tussen deze trajecten daar waar nodig afstemming plaats. Daarnaast hebben we

een beeldvormende sessie met de gemeenteraad gehad over de gemeentelijke watertaken. Alle opgehaalde zaken uit de participatiefase hebben we halverwege het Wrp-traject meegenomen in het voorstel aan de commissie Ruimte met richtinggevende ambitiekeuzes.

Uitvoering en evaluatie

In de begroting 2025 worden de financiële gevolgen vanuit het WRP nog niet financieel verwerkt. Wel wordt in de paragraaf lokale heffingen rekening gehouden met de doorrekeningen uit WRP. Ook wordt hier een tekstuele toelichting gegeven over het parallel proces. Eventuele afwijkingen in het besluit over voorliggend Wrp ten opzichte van de paragraaf lokale heffingen zullen in de raadsvergadering van december a.s. aan de raad voorgelegd worden, samen met de begrotingswijziging.

De voortgang en evaluatie van de onderzoeken en maatregelen uit voorliggend Wrp worden meegenomen in de reguliere jaarlijkse tussenrapportages en de begrotingscycli.

Bijlagen

1. Raadsvoorstel Water en rioleringsplan
2. Raadsbesluit Water- en rioleringsplan
3. Water- en Rioleringsplan Roermond 2025-2029

Advies bedrijfsvoering (Communicatie, Financiën, HR, I&S, Juridisch)

Het advies van Juridische zaken, HR en Financiën is positief. Het WRP is opgesteld door een extern bureau (Sweco) dat gespecialiseerd is op dit terrein. De financiële inhoud van het rapport is gebaseerd op output uit de financiële administratie. Het vaststellen van een nieuw WRP leidt tot duidelijkheid over de plannen op het gebied van water- en riolering. Die basis is ook belangrijk voor een gedegen, realistische meerjarenbegroting op het gebied van riolering. Aandachtspunten:

- In het voortraject is met Sweco en de ambtelijke organisatie kritisch gekeken naar de uitvoerbaarheid van het WRP. Dit zal o.a. afhankelijk zijn van de beschikbare capaciteit. In het plan is rekening gehouden met een uitbreiding van de capaciteit. In de huidige markt is het lastig om voldoende gekwalificeerd personeel te werven. In financiële zin kan dit leiden tot onderuitputting van bijvoorbeeld investeringen of exploitatiebudgetten. Bij de jaarrekening wordt jaarlijks het verschil tussen begroting en realisatie bepaald. Een eventueel overschot wordt toegevoegd aan de voorziening.
- Het toerekenen van bepaalde kosten naar het riooltarief is een keuze. Zo worden de kosten van baggeren op dit moment elders gedekt binnen de begroting. Verschuiving naar riool is passend bij de inhoudelijke afweging, maar leidt wel tot een hoger tarief. Daar staan uiteraard wel lagere lasten elders in de begroting tegenover.
- In het WRP is een meerjarige doorrekening gemaakt van de ontwikkeling van de rioolheffing. Jaarlijks ten tijde van de begroting wordt het tarief herrekend. De uiteindelijke tariefstelling voor 2026 e.v. is bijvoorbeeld afhankelijk van inflatie. Ook het doorschuiven van werkzaamheden uit eerdere jaren, kan leiden tot afwijking in dit meerjarig beeld.
- In de periode 2025-2031 wordt de voorziening ingezet. Dit leidt tot een afvlakking van de tariefontwikkeling in de eerste jaren. Jaarlijks bij de herrekening van het tarief, zal - afhankelijk van ontwikkelingen van de lasten - herzien worden welke onttrekking nodig is.